

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “МАКЕТУВАННЯ”

Чемерис Г. Ю..

Викладач-стажист кафедри інформатики і кібернетики

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького;

Методист

Мелітопольського інформаційного центру Інституту Реклами

Сучасний розвиток освіти характеризується швидким впровадженням інформаційних комп’ютерних технологій. Для підвищення результату навчання та навчальної роботи студента з різних дисциплін у вищих навчальних закладах використовують різноманітні форми і засоби інформаційних комп’ютерних технологій навчання, тому що головне завдання освіти на сьогодні – це формування інтелектуальної, духовної, культурної особистості. На сучасному етапі розвитку інформатизації суспільства і освіти зокрема ідея розробки та використання електронних навчальних систем не є новою, але продовжує приваблювати зручністю експлуатації та результативністю у засвоенні знань.

У статті «Макетирование. Основные положения» [11, 26] В. Пузанов детально аналізує взаємозв’язок макетування з іншими засобами проектування, і, в першу чергу, з графічними. Разом з тим, ніяким чином не применшуючи роль усіх засобів проектування, автор все ж вважає, що провідна роль тут належить макетуванню, тому, що саме макет в більшій мірі розкриває функціональні, конструктивні, технологічні і інші особливості виробу. Так, на відміну, наприклад, від малюнку, який може нести в собі певні умовності та ще й індивідуальну творчу манеру виконавця, макет незрівнянно більш конкретний [6].

Інформацію про сфери застосування макетування і його роль доповнює книга Л. Лейміта «Макетное проектирование. Основы сборки макетов» [7, 14]. Автор книги, підсумовуючи величезний досвід виконання макетів складних промислових об’єктів (де будь-яка установка, що має розводку трубопроводів, складається з безлічі труб, будівельних конструкцій, механічного і електричного устаткування і приладів), приходить до висновку, що не можна безпомилково погодити між собою велику кількість креслень, розрізів, видів і перетинів, які необхідно доповнити ортональними проекціями трубопровідних систем використовуючи тільки графічний метод проектування. І тільки за допомогою макетів, які можна розглядати як «об’ємні креслення» можливо врегулювати всі виникаючі суперечності [6].

У наш час, коли в Україні відбуваються значні

економічні та соціально-культурні зрушення, де дизайн-проектування має відповідати сучасним вимогам розвитку суспільства, технологіям поліграфічного виробництва й методиці художнього проектування, виникла проблема у вирішенні цього надзвичайно важливого завдання. У зв’язку з цим з’явилася необхідність удосконалення рівня професійної компетентності фахівців з книжкового дизайну, яким належить провідна роль у процесі створення книжкової продукції будь-якого призначення. Останнім часом на книжковому ринку України збільшилась кількість видань низької якості, які свідчать про слабкий рівень спеціальної підготовки дизайнерів, відсутність у них професійної компетентності [8, 3].

Таким чином, постає потреба в інноваційній спрямованості процесу вищої художньої професійної освіти, його орієнтації на активне формування теоретичної та практичної готовності майбутніх фахівців з книжкового дизайну в опануванні професійною компетентністю [8, 4].

Саме організація високорівневої підготовки дизайнерів є запорукою появлення на українському ринку високохудожньо оформленіх видань, високоякісної поліграфічної продукції та дитячих книжок-іграшок, адже з огляду на те, що саме поєднання в одному об’єкті і книжки, і іграшки для розвитку дитини найбільш значуще, а книги завжди посідали в житті дошкільника особливе місце, оскільки саме книга залишається найбільш доступним засобом духовного, етичного та естетичного розвитку особистості малюка, а залучення дитини до читання є одним з основних завдань художньо-естетичного виховання дошкільника.

Зважаючи на те, що останнім часом зацікавленість дітей відносно читання книжок є однією з найбільш проблемних моментів сучасності – все частіше за мету ставлять прищеплення любові до книжки ще з малечку. Саме підкріпленню виховного впливу літератури може сприяти залучення ігорих дій, що тісно пов’язані з літературним твором.

Уміння студента-дизайнера творчо створювати цілісний художній образ книги за допомогою художнього проектування (передпроектне дослідження, розробка проектного завдання; оформ-

лення й конструювання макета і поліграфічне відтворення проекту), як на індивідуальному рівні, так і в процесі колективної міждисциплінарної діяльності, є вмінням системного плану, тобто базовими й родовими в професійній діяльності. Тому ефективність навчання можлива тільки в процесі активного включення в професійну підготовку компетентних фахівців з дизайнну книги вирішення завдань системної взаємодії різних видів творчої діяльності, різних типів художньо-проектного мислення, властивих дизайн-діяльності [9, 133].

Основною методичною метою навчальних завдань макетування з паперу є можливість вільно будувати структурні елементи форми і гнучко оперувати ними для встановлення необхідних композиційних зв'язків. У реальній практиці така свобода обмежується різноманітними функціональними, конструктивними, технологічними вимогами до формоутворення. Професійна діяльність вимагає від дизайнера максимум композиційної майстерності, щоб впоратися із завданням пластичної організації різних матеріалів [2].

Однак у наукових дослідженнях майже не придається уваги проблемі професійної компетентності дизайнерів книги. Лише окремі роботи знавців книжкового мистецтва (Є. Адамов, Є. Бельчиков, В. Биков, Б. Валуєнко, О. Гончаренко, Е. Лисицький, В. Ляхов, Н. Сокольникова, В. Фаворський, Ян Чихольд) торкалися питання характеристики професійних якостей дизайнерів. В одних працях детально вивчаються особливості паперу як конструктивного матеріалу для упаковки, в інших як область осягнення формальних законів композиції, методики моделювання, в третіх як інструмент розвитку творчих здібностей [2].

Під час проведення аналізу сучасного стану вітчизняного навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчальної дисципліни «Макетування» спеціальності «Графічний дизайн*», результат показав, що на сьогодні майже зовсім відсутнє якісне методичне забезпечення для студентів спеціальності.

Розуміючи і аналізуючи ситуацію, що створилася, я не повинна і не можу миритися з нею. Тому першочергове завдання на даний час — створити умови для якісної підготовки фахівців з книжкового дизайну, що володітимуть самостійним мисленням, творчою активністю, високим рівнем професійних знань, умінням працювати з різною інформацією. Тому вважаю, що впровадження новітніх інформаційних технологій забезпечить краще розуміння матеріалу та дозволить уникнути труднощів, що пов'язані з формуванням просторового мислення.

Аналіз основних тенденцій щодо впровадження інформаційно-комунікативних технологій в вищій освіті показав, що у теперішній час йде широке впровадження цих технологій у навчальний процес, процес підготовки наукових кадрів, процес підготовки фахівців. Крім того, вища освіта значно розширила використання технологій, що пов'язані із всесвітніми інформаційними мережами [4, 111].

Їх освітня цінність велика. Вони створюють якісно новий рівень навчання; формують яскраву мультисенсорну інтерактивну середу навчання з майже необмеженими потенційними можливостями, опиняються в розпорядженні і викладача, і студента.

Досліджуваний матеріал ілюстративен і наочний. Інформаційні технології пропонують викладачеві різноманіття організаційних форм в роботі, вони ефективні як у процесі засвоєння нових знань, так і при активізації та контролі отриманих знань. Вони сприяють розвитку інтелектуальних, творчих здібностей студентів, їх уміння самостійно здобувати нові знання, працювати з різними джерелами інформації; сприяють їх пізнавальній діяльності. Використання інформаційних технологій істотно підвищує якість навчання [1, 5].

В. Даниленко у своїй статті «Нові погляди на дизайн промисловий, графічний, середовищний» розглядає дизайн, перш за все, як діяльність художню з усіма наслідками, що з цього випливають. А це, на думку науковця, «і оновлений інтерес до рукодільних прийомів, і все більше використання комп’ютерів аж до того, що вони задають команди верстатам, котрі роблять макети «самі» (які тут уже, здавалося б, руки?), і робота одного й того самого дизайнера для крупносерійного виробництва, і над одиничним виставковим предметом також – усе це поєднується в сучасному промисловому дизайні» [5, 120].

Можливість використання комп’ютерних технологій при виконанні макетів для більшості вітчизняних навчальних закладів наразі звучить як утопія, хоча очевидним є те, що розмови про таку ймовірність рано чи пізно набудуть реального втілення. Втім все ж слід пам’ятати, що «машинне» моделювання, хоча і дозволяє швидко здійснювати варіативний проектний пошук, однак не може витіснити людину-творця із дизайн-процесу і багато в чому базується на традиційних методах докомп’ютерної ери моделювання» [10, 401].

Дисципліна «Макетування» в навчальному процесі на спеціалізації «Графічний дизайн*» посідає одне із чільних місць, але значення її, на мій погляд, недооцінене. Привід говорити так дає той

факт, що набувши навики роботи із макетними і конструкційними матеріалами, потім, при виконанні практичних завдань, студенти використовують свої уміння для створення в матеріалі об'єктів так, що ті часто лише віддалено нагадують його графічну версію. Тут помітні очевидні промахи як в передачі пропорцій, так і в роботі із масштабом. Можна впевнено говорити, що причина таких вільних «читань» виконаних власноруч зображень і креслень криється в дуже слабкій підготовці студентів із геометричних та графічних дисциплін які входять до циклу інженерно-технічних дисциплін. Подібні проблеми характерні і для інших ВУЗів, про них згадує і О. Бойчук [3, 4], стверджуючи, що довгий час, можна сказати завжди, викладання цих дисциплін зводилося до копіювання в мініатюрі програм технічних вузів і тому вони працюють, по суті, самі на себе. За таких умов дизайнер не має у своєму розпорядженні повноцінного професійно-методичного арсеналу, який допоміг би йому у досягненні проектної гармонії [6]. Відтак розробка комплексів з використанням інформаційних комп’ютерних технологій, що були б повнофункціональним програмним засобом, могли б забезпечити зручну навчально-методичну роботу викладача і навчальну пізнавальну творчу роботу студента.

Література:

1. Абдулвалеева Т. Р. Личностно-развивающий потенциал современного лингвистического образования // Межрегиональная заочная научно-практическая конференция «Современные технологии в образовании»: сборник материалов / Под ред. Л. А. Пономаревой – Сызрань, 2014. – 427 с.
2. Баева Н. Художественное конструирование из бумаги как составляющий элемент дизайна [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.rae.ru/forum2012/pdf/2506.pdf> (Дата обращения 21.08.2016)
3. Бойчук А. ХХIII: поиски своей методики // Техническая эстетика, 1987. – №12. – С. 1 – 4.
4. Гудирева О. М. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу / Інформаційні технології в освіті [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ite.kspu.edu/webfm_send/649
5. Даниленко В. Я. Нові погляди на дизайн промисловий, графічний, середовищний. Дизайн-освіта 2003; досвід, проблеми, перспективи: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції, 24-28 березня 2003 р., м. Харків / за загал. ред. Даниленко В. Я. – Харків: ХДАДМ, 2003. – С. 119-127.
6. Луговський О. Ф. Роль і місце макетування в дизайн-проектуванні // Вісник ХДАДМ. – Режим доступа: http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/VKhDADM/2008-11/08lafpb.pdf (Дата обращения: 21.08.2016).
7. Макетное проектирование Основы сборки макетов / Л. Леймит, перев. с англ. Я. И. Гринберга, А. Г. Зитлера, под ред. М. Г. Когана. – М.:Мир, 1984. – 336 с.
8. Мала Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з книжкового дизайну у вищих навчальних закладах: автореф. дис на здобуття наук. ст. канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Т. В. Мала. — Луганськ, 2008. — 27c
9. Мала Т. В. Діяльнісний підхід у процесі професійної підготовки компетентних фахівців з книжкового дизайну у ВНЗ // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / гол. ред.: Мартинюк М.Т. – Умань: РВЦ «Софія», 2009. – Ч.1. – С. 133-139
10. Проектирование и моделирование промышленных изделий: Учеб. для вузов. Под ред. С. А. Васина, А. Ю. Талащук. – М.: Машиностроение-1, 2004 – 664 с.
11. Пузанов В. Макетування. Основні положення. // Техническая эстетика, 1983. – №4. – С. 22-30.